

הקמת בתי-חליבה בשלבים

רה. כגון קירור החלב, טיפול בכלים והחר זקתם וכדומה.

ועדת המיכון ניגשה לפתור בעיות התכנון לסידורי החליבה תוך קביעת דרישות מסוימות אשר תכנון זה צריך לספק, גם בעדר קטן או בינוני, במיוחד בעדר העומד להתפתח. ואלה הן הדרישות:

א. ביתן החליבה או חדר החליבה יוקם במקום המיועד להיות בעתיד בית החליבה הקבוע ויספק את צרכי העבודה והחליבה של העדר בהתאם להתפתחותו בעתיד.

ב. ביתן החליבה יהיה חלק של תכנית כוללת ומושלמת לבית חליבה המותאם לחד ליבת כל העדר, גם בעתיד ובהתאם להתפתחות. הקמת ביתן החליבה הראשון יהיה, אפוא, שלב ראשון בהגשמת תכנית סופית. במידה שהגדלת העדר תחייב תוספת מקומות חליבה והרחבת השרותים, יבוצע שלב נוסף של התכנית הסופית.

ג. ביתן החליבה יותאם לשימוש במכונה מטלטלת ובמכונת קומביין גם יחד.

ד. ביתן החליבה יותאם לעבודת חולב אחד וגם לעבודת צוות של שני עובדים, בהתאם לצורך. ע"י כך תובטח בו עבודה סדירה בכל עדר עד 120—140 פרות.

ה. ועדת המיכון החליטה לתכנן את בתי החליבה בצורה כזו שכניסת הפרות לתוך חדר החליבה ויציאתן ממנו תהיה בקו ישר. הליכה בדרך כזו תמנע תקלות, כגון התחלקות בסיבובים חדים בשטח מצומצם בתוך החדר.

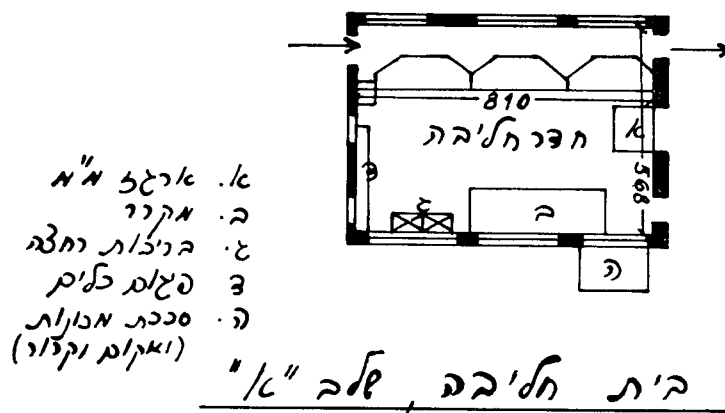
בהתאם לדרישות הנ"ל קיבלה ועדת המיכון תכנית בית חליבה שבשלב "א" מחייבת הקמת חדר החליבה בלבד. תכנית זו מבוססת על 6 עמדות חליבה מסוג "טנדס". משק, שעדרו לא יעלה בזמן הקרוב על 120 פרות בערך, יתקין בתוך חדר זה לע"ע רק 3

תכנון בתי החליבה העסיקה מאוד את חוגי הבוקרים בשנים האחרונות. משקים מספר הקימו בתי חליבה שתוכננו לספק את צרכי החליבה והעבודה בעדר שמספר ראשיו מגיע עד 200—250. בדרך כלל טרם הגיעו משקים אלה לעדרים בהיקף זה, ומובן שהוצאות הקמתם של בתי החליבה כגון אלה, עם כל הסידורים המותאמים לעדר גדול, גבוהות למדי כשמספר הפרות בעדר עדיין נע בגבולות 120—140 ראש ואף פחות מזה. הקושי העיקרי שנתקלנו בו בעדר שטרם הגיע להיקף גדול, הוא בקביעת תכנית לבית חליבה המביאה את מרבית ההקלות והיתרונות שאנו מבקשים להשיגם בסידורי החליבה המשוכללים, מבלי להקים מבנה שהוצאות בנייתו אינן עומדות בשום יחס למספר הפרות שישרת, כשהעדר טרם הגיע למלוא היקפו.

נעשו כמה נסיונות במשקים שונים להקים חדרי חליבה או ביתני חליבה ליד רפת או סככה. נסיונות אלה אמנם מראים לנו את הכיוון הנכון בתכנון החליבה בעדר קטן, אך אינם מביאים בחשבון את התפתחות העדרים. חדרי החליבה שהוקמו במשמר העמק, מרחביה ובית אורן, מותאמים לעבודת חולב אחד בלבד וע"י כך הם מוגבלים לעדר שאינו עולה על 60 פרות בערך. כן חסרים כמה מחדרי החליבה שהוקמו את הסידורים והשרותים הנחוצים לעבודה סדירה

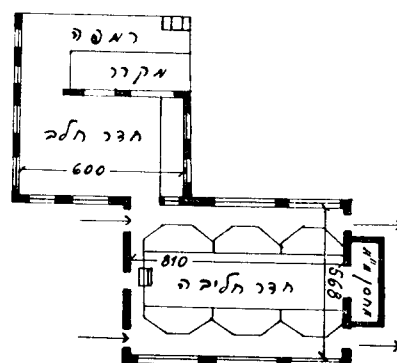
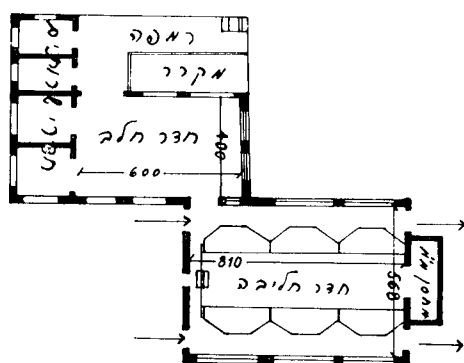
בין אם צודקים אלה הטוענים, שלא יתכן משק חקלאי בלי בקר, בין אם צודקים אלה המוכיחים שאפשר לקיים "משק שדה" בלי בקר, דבר אחד צריך להיות ברור לשני הצדדים, כי לא נוכל לקיים בארץ משק חלב שלא נושא את עצמו.

א. שמרגד

בה. בעדר גדול יותר יחלבו 2 חולבים ב־3 יחידות של מכונה מטלטלת, או קומביין, ב־3 עמדות חליבה. כשהעדר יגדל ויעלה על 120 פרות, יוקמו חדר החלב ומחסן למזון מרוכז. אחרי העברת הכלים (ארגז מ"מ, מקרר, בריכות רחצה, פיגום ועוד) למקומם הסופי, תוקם שורת עמדות טנדם שניה. תור

עמדות בשורה אחת, במקום השורה השניה תישאר הרצפה בגובה אחד עם רצפת החולב — 75 ס"מ מתחת רצפת העמדה — וכל הש"ט שיוצר ע"י כך ישמש את כל צרכי העבודה, כגון החזקת כלים וניקויים, העמדת ארגז למזון מרוכז, מקרר וכו'. המקרר יוכל לעמוד גם מחוץ לבנין מתחת גגון, ובכל

בית חלב, אולם "ב"

בית חלב, אולם "ג"

ספת זו מהווה שלב "ב" של התכנית הסופית. בכל מקרה שתנאי המקום יאפשרו דחיית הקמתם של ה"שרותים" למועד מאוחר יותר, תהווה הקמת השרותים השלב הסופי של התכנית השלמה.

מקרה יועמדו משאבת הוואקום והקומפרסור למקרר בחוץ, תחת גגון. כל עוד העדר קטן (כ־40—50 פרות) יספיק חולב אחד את כל החליבה בהפעילו 2 יחידות מכונה מטלטלת ב־2 עמדות חלי-

מחיר ביצועו של שלב „א” המוצע לעיל, נאמד ב־5000 ל”י לפי המחירים של היום. מחיר זה כולל בניה, אינסטלציה פנימית, מסגרות והסידורים השייכים למכונת החלי-בה, אך אינו כולל מכונת חליבה, מקרה, חדר המתנה ושבילים להליכת הפרות. הצעת התכנית הנ”ל לפי שיטת „טנדם” אינה תוצאת שיקול כל שהוא של שתי השי-טות „טנדם” ו„שדרה”. טרם מצאנו תכנית מקבילה לפי „שדרה” המביאה את כל התור-עלת של התכנית המוצעת לעיל ושהוצאות הקמתה אינן עולות עליה.

חי הכרון
התאחדות מגדלי בקר

השוואת הוצאות ייצור בחקלאות בהולנד לאלה שבשווייץ

בעתון האכרים בשווייץ נתפרסמה בשנת 1953 טבלת־השוואה של הוצאות ייצור בחקלאות בהולנד ובשווייץ וממנה למדים שייצור החלב בהולנד הוא זול בהרבה מאשר בשווייץ. בעתון הנ”ל מסבירים שדבר זה הושג בעיקר הודות לפיתוח ערך המטבע בהולנד בשנת 1949 ואי־העלאת דמי־החכירה לקרקעות.

להלן רשימת המחירים (בפרנקים שווייצריים) למצרכים שונים, מכונות, שכר־עבודה וכו’, אשר להם ערך מכריע גם לגבי הוצאות ייצור החלב.

פרטים	המחירים בהולנד	המחירים בשווייץ
כוסבה בוטנים — 100 ק”ג	42.—	59.—
גרגירי מספוא	42.90	57.—
גפרת אמן	20.30	33.70
חנקת’ הסידן	19.50	26.—
סופרפוספט	14.—	23.80
אשלגן	15.—	16.70
מחיר טרקטור (1650 ק”ג)	7 450.—	12 000.—
מחיר עגלה (גלגלי אוטו)	1 700.—	2 300.—
מקצרה לשני סיסים	740.—	1 020.—
נפט — 100 ליטר	20.50	32.80
בנזין — 100 ליטר	40.—	63.—
שעה אחת עבודה בטרקטור	3.50	6.50
הוצאות לסוס לשנה	850.—	1 800.—
שכר־עבודה לרפתן	3 660.—	4 410.—
דמי חכירה להקטאר אדמה	120.—	300 —
הוצאות לפרה לשנה	1 040.—	1 600.—
המחיר לליטר חלב בן 3.75% שומן	0.24	0.39

מהטבלה הזו אנו למדים שההוצאות בהולנד הן נמוכות בהרבה מאלה שבשווייץ וכולטים באופן מיוחד ההפרשים לגבי דשנים, מכשירי עבודה, שכר עבודה, הוצאות החזקת סוס, מחיר שעת־עבודה בטרקטור ודמי החכירה לאדמה; וכתוצאה מכל זאת ההוצאה ברוטטו להחזקת פרה היא ב־50% יותר גבוהה בשווייץ. מתקבל, איפוא, על הדעת שהמחיר הגבוה בשווייץ מוצדק בתוקף תנאי הייצור המיוחדים שבארץ זו.